

Al jaren beheren bewoners van de wijk Lewenborg – 11.000 inwoners – in Groningen zes hectare openbaar groen volgens de ideeën van Louis Le Roy. Het resultaat is naar tevredenheid van bewoners en gemeente.

Tjik, tjk!" Hoog in het wilgenbos roept een grote bonte specht. De wilg is slechts zeventien jaar oud maar al groot genoeg voor een spechtenhol. Het wilgenbos is in de Groninger wijk Lewenborg aan geplant toen in 1983 de gemeente de beheersovereenkomst met tuinarchitect Louis le Roy opzegde. Le Roy had tien jaar lang in opdracht van het stadsbestuur zes hectare openbaar groen in

ANARCHISTISCH TUINIEREN

Le Roy leeft nog in Groningen

het in de jaren '70 gebouwde Lewenborg ingericht. Of liever: de inrichting aan de wijkbewoners overgelaten. Want Le Roy's visie op groenbeheer is juist dat bewoners zelf hun leefomgeving inrichten. "Dat ging prima", vindt hij, "er waren 35 bewonersgroepen actief in Lewenborg. Met beton en puin hebben we relief aan gebracht. We zaaiden kilo's zaad en de kale kleigrond veranderde in een bloementapijt." Van Le Roy mochten bewoners hun tuin zo ver in het gebied uitbreiden als ze maar wilden, opdat eigen tuin en openbaar groen vloeiend in elkaar overgingen. Daar dacht het

gemeentebestuur anders over. Tot op heden steggelt de wijkpost Lewenborg met bewoners die tientallen vierkante meters openbaar groen met schuttingen hebben omheind. "Maar dat mocht toch?" zeggen ze dan verontwaardigd", vertelt Sjoerd Wagenaar van stadsdeel Noorddijk, waaronder Lewenborg valt. "We lossen dat dan op door ze een deel van het openbare gebied te gunnen, mits ze daar een haag of coniferen planten. Als die na een paar jaar een groene afrastering vormen, gaat de schutting eraan."

PLANTSOENDIENST WERKLOOS
Na tien jaar mocht Le Roy het groen niet meer (laten) beheren. De gemeente kondigde aan het Lewenborgse groen 'uitgaande van de principes van Le Roy' te blijven beheren. Want het waren niet zijn ideeën waar het gemeentebestuur moeite

mee had, maar vooral het eigenzinnige karakter van de wilde tuinman. Het nog openstaande budget van 80 duizend gulden maakte hij op aan duizenden wilgen, die door de vijftientig bewonersgroepen zijn geplant en waarin nu een specht woont. Le Roy is er nog steeds pissig over: "De gemeente zei 'Stop!' omdat het goed ging. Ze waren bang dat iedereen zoiets zou willen en voor je het weet staat de hele plantsoendienst werkloos op straat. De tuinen zijn sindsdien opgenomen in het gewone, stomme onderhoud. Het gebied ziet er troosteloos uit en is nauwelijks nog toegankelijk. Er wandelen ook maar weinig mensen. Buurtbewo-

Een eigen visstek volgens het Le Roy-principe

ners horen er actief bezig te zijn maar er gebeurt niets meer." Daar is wijkbeheerder Jaap Hooghiem het niet mee eens. Hij zit namens de gemeente in de beheersorganisatie van het Le Roy-gebied. "Sommige mensen hebben een moestuin, anderen kwamen bij ons met het plan een nieuw openluchttheaterje te bouwen. Die mensen krijgen daar dan een klein budget voor, soms zorgt de gemeente voor sloopmateriaal van elders uit de stad, maar verder doen ze alles zelf. Op die manier zijn er steigertjes aangelegd in vijvers, appelbomen geplant, is er een speelplaats gemaakt. Er zijn wilde stukken, zeker, maar als je je daaraan ergert ben je vrij er iets aan te doen. Dat is nou juist het Le Roy-principe. Als mensen zich ergeren aan berenkluwen, kunnen ze zelf iets ondernemen. En dat doet men ook: iedere zomer kappen ze de bloemen af voor die zaad vormen." De eerste jaren dat Le Roy zich niet meer met Lewenborg bemoeide, kreeg de

gemeente klachten van bewoners die niet over straat durfden langs Le Roy's wildernis, waarin mensen vuilnis dumpen en waar een angstaanjagende jeugdbende zou opereren. Er was veel vandalisme rond een paar scholen die aan de rand van het woeste groen stonden. Om zulke problemen aan te kunnen pakken werd een beheersgroep in het leven geroepen, bestaande uit wijkbewoners en twee afgevaardigden van de gemeente. De beheersgroep heeft een jaarbudget van 46 duizend gulden, waarmee heel wat beheerd en gebouwd kan worden. Volgens secretaris Gerrit Vos wapperen de ideeën van Le Roy nog steeds hoog in het vaandel. Het verschil is dat niet Le Roy, maar een groepje wijkbewoners toezicht houdt. Vos is trots op het Le Roy-gebied en leidt ondergetekende uitgebreid rond. "In dit wilgenbos hebben mensen verschillende andere boomsoorten gepoot", zegt hij, "zodat het wat gevarieerder wordt." Hij wijst essen, esdoorns en lijsterbessen aan. "Deze paadjes zijn ook nieuw. Het bos groeide zo dicht dat je er haast niet door kon. Buurtbewoners hebben ze uitgehakt en er gravel opgelegd. Een groep jongens heeft deze greppels gegraven, voor afwatering op

de vijver. Daar waren ze makkelijk voor te porren, omdat hun ondergrondse hutten anders volstroonden. Mensen zijn echt betrokken bij het groenbeheer." Over een bruggetje kruisen we het smalle middenstuk van een grote vijver. De oevers zijn ruig begroeid en behalve de gebruikelijke parkeenden wordt er elk jaar wel een ijsvogel gesignaleerd. Het riet wordt in toom gehouden door het Waterschap. Vos: "Toch slibde deze vijver dicht. Toen hebben mensen tien kilo jonge graskarpers gekocht en uitgezet. Die houden het water open." In een ander deel van de wijk wijst hij op klein tomatenplanten die zomaar ergens door een boom slingeren. "Door iemand geplant die dat leuk vond, net als die appelbomen daar." Inderdaad is er tussen het struikgewas een klein boomgaardje aangelegd. Een tjiptjaf zingt luidkeels zijn naam op een bloesemende appeltak. "Zeldzame rassen", weet Vos, "vorig jaar droegen ze voor het eerst fruit."

ALLES TOEGESTAAN
Om een complex van speeltoestellen, zandbak, korfbalkorf, tafeltennistafel en volleybalnet ligt een houtwal met een paadje erdoor waar je gebukt moet lopen. "Hier worden de takken op kindhoogte gesnoeid", vertelt Vos. Via een kinderboerderijtje komen we bij een paar moestuinen. "Er mag geen gif of kunstmest gebruikt worden. Dat zijn de randvoorwaarden van het hele gebied, maar verder is alles toegestaan: beplanten, zaaien, oogsten, graven, snoeien, kappen." Dat laatste is overigens een doorn in het gemeentelijke oog. "Ook in het Le Roy-gebied moet men zich houden aan de wet", vindt Wagenaar van stadsdeel Noorddijk. "En voor bomen kappen heb je nou eenmaal een kapvergunning nodig. Ik vind het Le Roy-gebied trouwens prachtig en het is uniek dat zo'n groot groengebied door wijkbewoners wordt beheerd. Uitsluitend door vrijwilligers! Dat zou veel vaker gedaan moeten worden. Ik snap wel dat men bang is dat zoiets op zijn

gat komt te liggen als een paar actievelingen die de kar trekken verhuizen of overlijden, maar in dat geval zou je als gemeente kunnen bekijken of er een vrijwilligersvergoeding mogelijk is, zodat iemand een paar uur per werk kan vrijmaken voor coördinerend werk. In Lewenborg gaat het nu al jaren goed. De meeste problemen zijn op te lossen door goed duidelijk te krijgen wie waarvoor verantwoordelijk is. Zwerfvuil bijvoorbeeld is een probleem dat de bevoegdheden van de beheersgroep overstijgt. Dus doet de gemeente daar iets aan. Zodra iemand vuilnis dumpt, sturen we er de milieu-inspectie op af. Dat helpt.

KOOS DIJKSTERHUIS

ENGELS LANDSCHAP

Wie wars is van wild wilgenbos, kan zijn hart ophalen op het Binnenhof. Dat is een rustiek miniplantsoentje in Engelse landschapsstijl met glad gazon, exotische bomen en schilderachtige doorkijkjes rond een mozaïek van deels verdiepte liggende terrasjes. Erfenis van een buurtbewoner die inmiddels verhuisd is.

OMSTREDEN APENROTS

De Apenrots is een door buurtbewoners opgerichte constructie van metershoge palen en bomen, met netten, klim- en zwaaitouwen, waarin je apenkooi kunt spelen. Vos noemt het liever een behendigheidscircuit dan speeltoestel, maar volgens Wagenaar moet het toch aan de veiligheidsrichtlijnen van het Attractiebesluit voldoen. "En daaraan voldoet het niet", zegt hij. Vos werpt tegen dat volgens het attractiebesluit alle 'be speelbare objecten' veilig moeten zijn. "Kinderen klimmen ook op brugleuningen. Moeten die ook aan de veiligheidsrichtlijnen voldoen? Maar Wagenaar blijft bij zijn standpunt: "Als er een kind uit valt, is de gemeente aansprakelijk."

